

Ismeretbővítés a biztonságosabb és termelékenyebb munkahelyi környezet érdekében Európában

*Az Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség
2003-as éves jelentésének összefoglalása*

ISSN 1725-7867

Európai Munkahelyi
Biztonsági és Egészségvédelmi
Ügynökség

ÁZ EURÓPAI MUNKAHELYI BIZTONSÁGI ÉS EGÉSZSÉGVÉDELMI ÜGYNÖKSÉGRŐL

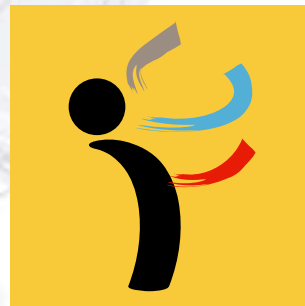

Az ügynökség segíti a munkahelyi biztonság és egészségvédelem javítását az Európai Unióban a munkavédelmet érintő fontosabb problémák kidolgozása, gyűjtése, kiértékelése, valamint az ezzel kapcsolatos tárgyilagos információk széles körű terjesztése útján.

Az EU által alapított ügynökség mind a 25 tagállamban szorosan együttműködik a kormányokkal, a munkáltatói és munkavállalói szervezetekkel, valamint az EFTA- és a tagjelölt országokkal. Nemzeti fókuszpontokat összekötő hálózata döntő szerepet tölt be az információ és a szakértelem gyűjtésében és széles körű továbbításában. Az ügynökség hálózata kapcsolatban áll még számos, Európán kívüli nemzetközi szervezettel is annak érdekében, hogy az EU a munkahelyi biztonságot és egészségvédelmet illetően a lehető legjobb tájékozottsággal és haladó gondolkodással rendelkezzen.

Feladatköre:

- **Az EU stratégiai célkitűzéseinek támogatása.** Az EU közösségi munkahelyi egészségvédelmi és biztonsági stratégiájának központi célkitűzése 2002 és 2006 között, hogy a megelőzés kiterjedjen a munkavállalók életének minden vonatkozására és az ezzel kapcsolatos politikára. E cél megvalósítása érdekében az ügynökség számos programot indított el, beleértve olyan projekteket is, mint a munkahelyi biztonság és egészségvédelem beépítése az oktatásba és a „változó munkahelyi világ” növekvő veszélyeinek felismerése. A Lisszaboni Nyilatkozat értelmében a foglalkoztatottak arányának növelésére és munkahelyek teremtésére – pl. a nők és a fogyatékosok foglalkoztatására irányuló kezdeményezések kapcsán – is folyik az előkészítő munka.
- **A legfontosabb egészségügyi problémák megtárgyalása.** Több munkahelyi biztonsági és egészségügyi probléma komoly emberi és anyagi áldozattal jár. Évente kb. 5 millió munkahelyi baleset történik, ami a tagállamoknak 150 millió munkanap kiesést és 20 milliárd euró közvetett biztosítási költséget jelent. Az izom- és csontrendszeri megbetegedések pedig becslések szerint a nemzeti jövedelem 2%-át emésztik fel. Az egyéb fő egészségügyi témák közé tartozik a veszélyes anyagok, mint pl. vegyszerek alkalmazása és a pszichés problémák, pl. a munkahelyi stressz. Az ügynökség a szociális partnerekkel együttműködve állást foglal e témák és egyéb témák mellett információs kampányokkal, a helyes gyakorlat kezdeményezésével és egyéb módszerekkel.
- **A veszélyes ágazatok célbavétele.** Idetartozik többek között a halászat és az építőipar, valamint az egészségügy és az oktatás is. Az ügynökség különös figyelmet fordít a kis- és közepes nagyságú vállalkozásokra, amelyek az EU-munkaerő 65%-át foglalkoztatják: ezen vállalkozások alkalmazottai nagyobb valószínűséggel esnek munkahelyi balesetek áldozatává, és több munkahelyi biztonsági és egészségvédelmi problémával küzdenének, mint a nagyobb cégek által foglalkoztatott munkaerő.

2003-AS SIKEREK

Az ügynökség 2003-ban jelentős sikereket ért el. E sikerek magukban foglalják egyrészt a Bizottság közösségi munkahelyi biztonsági és egészségvédelmi stratégiájának megvalósításához szükséges szaktudás fejlesztését, másrészt pedig az ügynökség és hálózata felkészítését az Európai Unió bővítésére. Az alábbiakban az év mérföldköneinek számító eredményeit soroljuk fel.

A VESZÉLYES ANYAGOK ALKALMAZÁSÁBAN REJLŐ KOCKÁZATOK TUDATOSÍTÁSA

A 2003-ban megrendezett A Munkahelyi Biztonság és Egészségvédelem Európai Hete központi témája a veszélyes anyagok, mint pl. a vegyszerek és biológiai anyagok alkalmazása volt. Több mint harminc állam részvételével, beleértve minden EFTA-tagállamot, az újonnan csatlakozott, valamint a tagjelölt államokat is, a kampányt az ügynökség hálózatához tartozó nemzeti központokkal összhangban több ezer, nemzeti szintű rendezvénnyel támogatták. A rendezvények magukban foglalták az információs kampányokat és szemináriumokat, a munkahelyi továbbképző programokat, és lehetővé tették az ügynökség számára azt, hogy több millió munkavállalót érhesen el egyszerre. Számos ipari ágazat támogatása, beleértve a vegyipari szektort is, tette hatékonyabbá a kampányt, amely maga nemében a legjelentősebb Európában. E kezdeményezéseket a helyes gyakorlatért járó díjat átadó rendezvényekkel és a hetet záró ünnepekkel egészítették ki, amelyeken ajánlásokat terjesztettek elő a veszélyes anyagok biztonságosabb alkalmazási módszereinek előmozdítása érdekében, beleértve a veszélyekkel kapcsolatos világos kommunikáció szükségességét is, különös tekintettel a kis- és közepes nagyságú vállalkozások dolgozóira.

A KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK ELÉRÉSE

Az ügynökségnek az Európai Parlament által létrehozott, a kis- és közepes nagyságú vállalkozásokat támogató keretprogramja segíti a továbbképző programokat, információs kampányokat és egyéb kezdeményezéseket a kisipari szektorban. 2003-ban a támogatás elnyerésére benyújtott pályázatok száma megkétszereződött. A támogatásokat többek között olyan, újdonságnak számító projektek nyerték el, mint pl. egy, a térdbántalmak elkerülésére törekvő tanulmány a padlóburkoló szakmában, vagy egy oktató jellegű szemináriumsorozat a németországi kőbányákban előforduló szemsérülések megelőzésére. Egy független felmérés szerint a keretprogram közel félmillió kis- és középvállalkozást ért el.

GYAKORLATI TÁMOGATÁS A VESZÉLYEZTETETT ÁGAZATOKBAN, PL. A HALÁSZATBAN, AZ EGÉSZSÉGÜGYBEN ÉS AZ OKTATÁSBAN

Mostantól a halászati ipar számára, amelyen belül Európaszerte a legtöbb halálos baleset történik, többnyelvű tájékoztató áll rendelkezésre az iparágra jellemző veszélyekről és azok megelőzéséről, hála az új ténylapnak (amelyet elsősorban a hajóskapitányok kapnak kézhez) és az erre a célra

létrehozott honlapnak. Továbbá az ügynökség szemináriumot rendezett annak érdekében, hogy kidolgozza a halászati iparágban dolgozók számára a munkahelyi biztonsági és egészségvédelmi tájékoztatás leghatékonyabb módszereit. Speciális honlapot hozott létre az egészségügyi szektor számára is, ahol az EU-ban a munkahelyi balesetek száma 34%-kal magasabb az egyéb ágazatokhoz képest. A weboldal többek között gyakorlati tanácsadást nyújt a leggyakoribb veszélyekről, pl. a radioaktív sugárzásról, valamint több mint 500 linket tartalmaz a kapcsolódó témakörökhöz. Az oktatásügyben dolgozók tájékoztatását egy hasonló honlap és tájékoztató szolgálja olyan témákat felsorakoztatva, mint pl. a biztonságot és az egészséget veszélyeztető kockázatok leküzdésének, valamint az erőszak megelőzésének módszerei.

A NEMEK KÖZÖTTI EGYENLŐSÉG A MUNKAHELYI BIZTONSÁG ÉS EGÉSZSÉGVÉDELEM KAPCSÁN

Egy nagyszabású felmérés kiemelten foglalkozik a nemek között a munkahelyi biztonság és egészségvédelem kapcsán felmerülő egyenlőtlen elbánással és a probléma megoldásának módszereivel. E módszerekre feltétlenül szükség van, amennyiben az EU teljesíteni kívánja a nők magasabb arányú foglalkoztatottságára irányuló céljait. Az ügynökség 2003 végén megjelent jelentése („A nemek kérdése a munkahelyi biztonság és egészségvédelem területén”) vizsgálja a nemek megkülönböztetését a munkahelyi balesetekkel és betegségekkel kapcsolatban, valamint az ismeretek hiányát és azt, hogy mindezek miatt miképpen kell javítani a kockázatok megelőzésén. Rávilágít arra, hogy a hagyományos óvintézkedések nem foglalják kellőképpen magukban a nők munkahelyi veszélyeztetettségét, kiemeli a nemenként különböző eljárások szükségességét és szorgalmazza a nemek kérdésének bevonását a munkavédelembe. A jelentést számos ténylap és egyéb tájékoztató anyag egészíti ki, mind nyomtatott, mind on-line formában.

A FOGYATÉKOSOK FOGLALKOZTATÁSI ESÉLYEINEK JAVÍTÁSA

A 2003-as Fogyatékosok Európai Éve támogatásaképpen az ügynökség a munkáltatók számára speciális honlapot valósított meg, amelyen gyakorlati tanácsokkal szolgál a fogyatékos munkaerőnek a munkakörnyezetbe történő beilleszkedését és foglalkoztatását illetően. A felmérések bizonyítják, hogy a fogyatékos munkavállalók hatékonyabban dolgoznak, és a jelenléti arányuk is jobb. A fogyatékosági formák szerint megszerkesztett honlapon a helyes gyakorlattal kapcsolatos példák, irányelvek, valamint

a hatáskörrel rendelkező testületekhez és adatbázisokhoz kapcsolódó linkek találhatóak.

A MUNKAHELYI BIZTONSÁG ÉS EGÉSZSÉGVÉDELMI BEÉPÍTÉSE AZ OKTATÁSBA

A megelőzési kultúra kialakításának egyik leghatékonyabb módszere a veszélyeket tudatosító korai nevelés, amely ideális esetben már az óvodában elkezdődik. Az ügynökség 2003-ban számos partnerrel működött együtt, hogy megfelelő stratégiát készítsen elő a munkahelyi biztonsági és egészségvédelmi témakör beépítéséhez az oktatásba és nevelésbe. Egy jelentős eredmény a munkavédelem beépítéséről szóló Római Nyilatkozat, amelyet egy olasz elnökségi konferencián fogadtak el. A nyilatkozat útmutatást tartalmaz a munkahelyi biztonság és egészségvédelem beépítésére az oktatásba. Elkezdődtek már a munkálatok egy, a témához kapcsolódó jelentésen is, amely várhatóan 2004-ben jelenik meg. A jelentés össze kívánja vonni a helyes gyakorlatra vonatkozó példákat Európában, bemutatva a beépítési folyamat különböző lépéseinek értelmező modelljét, valamint a jövőbeli európai fellépés lehetséges iránymutatásait. Az ügynökség több más tevékenységéhez hasonlóan, e kezdeményezések is a Közösség 2002–2006-os munkahelyi biztonsági és egészségvédelmi stratégiáját támasztják alá.

AZ ÜGYNÖKSÉG FELKÉSZÍTÉSE AZ UNIÓ BŐVÍTÉSÉRE

Az elmúlt három évben az ügynökség kiépítette a hálózatához kapcsolódó fókuszpontokat minden egyes csatlakozó tagállamban, valamint a PHARE-program keretén belül támogatta a honlapok és egyéb információs források létrehozását. Továbbá az ügynökség hálózata 2004-ben a tíz új tagállam felvételével a lehető leghatékonyabb és leggazdaságosabb úton módosult. A jövőben a hálózat tagjai legfőképpen két szerepet töltenek majd be: először, a „hálózati igazgatás” szerepét, amennyiben összehangolják a munkavédelmi intézményekből és szociális partnerekből álló saját tripartit nemzeti hálózatukat, és elősegítik az információ áramlását a tagok és az ügynökség között. Másodsor, felelősek a „tájékoztatási tevékenységekért”,

mint például az Európai Hét lebonyolításáért az illető tagállamban. Ezenfelül az ügynökség csökkentette a szakértői csoportok számát, és ezáltal időt és költségeket takarított meg. A jövőben a szakértői csoportokat ideiglenes megbízással fogják felállítani az ügynökség éves munkaprogramjával összhangban, így biztosítva az ügynökség kellő rugalmasságát a legsürgetőbb témák megvitatásához.

AZ ÉV EGYÉB FEJLESZTÉSEI:

- **A kockázatkutatási rendszer alapjainak megteremtése:** Kezdeti lépések egy megfigyelőközpont létrehozásához, amelyben nyomon követik az újonnan felmerülő kockázatokat, beleértve bizonyos, az egészséget fenyegető kockázatok felülvizsgálati módszerének kialakítását, valamint a mechanikai és fizikai kockázatok on-line kitöltött teszt alapján közölt előrejelzését is. Egyéb felmérések előrejelzések kialakítását is.
- **Együttműködés az EU szociális párbeszédben részt vevő partnereivel:** Többek között magában foglalta a folyamatban levő tanácskozásokat az EU Építőipari és a Halászati Szociális Párbeszéd Bizottságaival, valamint az Ágazati Párbeszéd Európai Fórumával.
- **Az EU-testületekkel kialakított kapcsolatok elmélyítése:** Az ügynökség tovább folytatta az együttműködést a Foglalkoztatási és Szociális Főigazgatósággal, különösen a D Igazgatósággal annak érdekében, hogy az ügynökség tevékenységi programja következetesen alátámassza a Közösség munkahelyi biztonsági és egészségvédelmi stratégiáját. Továbbá az ügynökség támogatta a munkafelügyeleti vezetőik bizottságának felülvizsgálati kampányát az építkezéseken előforduló leesések csökkentése érdekében.
- **Az ügynökség nemzetközi kapcsolatainak kibővítése:** Japán, Brazília és az Amerikai Államok Szervezete csatlakozási szándékát nyilvánította ki az ügynökség honlapjainak hálózatához, amivel hozzájárulnak a világ legnagyobb internetes munkavédelmi információs portáljának létrehozásához.

TERVEK 2004-RE ÉS AZON TÚL

Az alábbiakban néhány 2004-re tervezett, a már folyamatban lévő tevékenységeket kiegészítő kezdeményezést sorolunk fel:

- A 2004-es Európai Hét lebonyolítása, amelynek fő témája az építőipar lesz, mivel az összes munkahelyi baleset egyharmada ebben az ágazatban következik be.
- A magasabb munkavédelmi szint gazdasági háttérének előkészítése, beleértve a hatékonyság és a vállalati hírnév terén tapasztalható hozzájárulás elemzését is. Tanulmányozni fogják az adó és egyéb pénzügyi ösztönzőerők bevezetését a munkavédelmi szint emelése érdekében.
- A mezőgazdasági ágazat számára a helyes gyakorlat irányelveinek kidolgozása.
- Az ügynökség Kockázatkutató Központja megkezdi munkájának első szakaszát.

„Az ügynökség működésének kezdete, azaz 1996 óta nemcsak a világ legnagyobb munkavédelmi információt és szaktudást szolgáltató internetes portálját hozta létre, hanem bebizonyította, hogy egyedülálló, nemzeti központokat összefogó hálózatán keresztül képes olyan páneurópai információs kampányok megszervezésére, mint pl. A Munkahelyi Biztonság és Egészségvédelem Európai Hete.

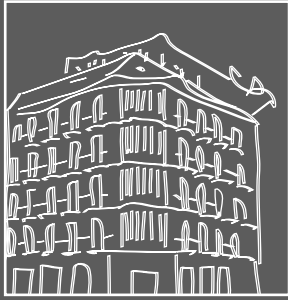
A 2003-as év folyamán továbbfejlesztettük ezeket az eredményeket a legsürgetőbb problémákra, pl. a veszélyes anyagok alkalmazására koncentrálva, és felmértük, milyen elemzések szükségesek az európai munkakörnyezetben felmerülő kockázatok feltérképezéséhez. A nemek és a fogyatékosok ügyében is jelentős lépéseket tettünk.

2004 májusától, a tíz új tagállam csatlakozásával jelentősen nő majd a megoldásra váró feladatok száma a biztonság és egészségvédelem tekintetében. Ugyanakkor azonban az ismeretek és készségek köre is bővül, aminek segítségével továbbra is töretlen lendülettel segíthetjük partnereinket az európai munkavédelmi szint emelésében.”

Hans-Horst Konkolewsky
IGAZGATÓ

Christa Schweng
AZ IGAZGATÓTESTÜLET ELNÖKE

A munkavállalók Szerződésben elrendelt biztonság- és egészségvédelme tekintetében különösen a munkakörnyezetben megvalósítandó fejlesztések, valamint a munkahelyi egészségvédelemmel és biztonsággal kapcsolatos egymást követő cselekvési programok ösztönzése érdekében az Ügynökség célja a munkahelyi biztonság és egészségvédelem területén felhasználható technikai, tudományos és gazdasági információk biztosítása a közösségi szervek, tagállamok és a területen érintett szervezetek számára.

Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség

http://agency.osha.eu.int

További tájékoztatás az ügynökség információs projektjeiről és egyéb kezdeményezéseiről az ügynökség honlapján található: <http://agency.osha.eu.int>. A nemzeti szintű projektek és fejlesztések tekintetében forduljon országá nemzeti fókuszpontjához:

MAGYARORSZÁG

BÉKÉS András
Országos Munkabiztonsági és Munkaügyi
Főfelügyelőség (OMMF)
Margit krt. 85.
H-1024 Budapest
Tel.: (36-1) 346 94 14 / 16
E-mail: ommf@ommf.hu
Website: <http://hu.osha.eu.int/>

Európai Munkahelyi
Biztonsági és Egészségvédelmi
Ügynökség

Gran Vía 33. E-48009 Bilbao
Tel. (34) 944 79 43 60
Fax (34) 944 79 43 83
E-mail: information@osha.eu.int

Kiadóhivatal
Publications.eu.int

ISBN 92-9191-064-3

9 789291 910649

04

05 TE-AF-04-001-HU-C